

TNO

k o n t a k t

MEI 1968 - JAARGANG 12 - NUMMER 5

De wettelijke regeling van het vakantieverlof

Behoudens in enkele onderontwikkelde gebieden is de tijd wel voorbij, dat de mens werkte wanneer het hem goeddacht. Tijden van werkzaamheid wisselden zich af met die van een zalig nietsdoen. Het begrip 'zalig' dient daarbij wel met een korreltje zout te worden genomen gezien de levensomstandigheden. In het oude landbouwbedrijf kenmerkten de winters zich door een veel geringere activiteit dan de zomers. Ook nu kennen we nog wel typische seizoenbedrijven.

Met de industrialisering ging de machine het arbeidsproces beïnvloeden en beheersen en trad specialisering op; de zelfstandige arbeid ging grotendeels verloren, de betrekkingen tussen werkgever en werknemer werden ingewikkelder, machtsposities ontstonden en aanvankelijk dreigde de machine de mens te ontmensen. Er ontstonden wantoestanden en men voelde dat in het algemeen belang de arbeidsovereenkomsten en alles wat daaruit voortvloeide door een ingrijpen van de overheid een gezondere toestand moesten bewerkstelligen. Er werd dan ook aan de arbeidsovereenkomst een speciaal gedeelte van het Burgerlijk Wetboek gewijd. Dit gold ook voor een regeling betreffende het vakantieverlof.

Oorspronkelijk kon men geen vakantie opnemen; in vele takken van industrie en landbouw waren er overigens 'natuurlijke' werkloze perioden. Met het toenemen van het continubedrijf kwamen deze natuurlijke rustperioden meer en meer te vervallen, waardoor de behoefte aan vrije dagen sterk toenam.

De vrije dagen diende men in de aanvang zelf te bekostigen. Geleidelijk aan groeide het begrip voor billijkheid van een geregelde verlofperiode, eerst

bij de overheidsinstanties en geleidelijk ook in de bedrijven. Niet alleen wordt daarbij het salaris doorbetaald, doch sedert jaren kennen we zelfs een vakantietoelage waardoor het mogelijk werd, dat een ieder financieel onbezorgd van zijn vakantie kan genieten.

De vakantie werd een punt van overleg in de arbeidsovereenkomst en in de arbeidsvoorwaarden. Een stap verder nog en de vakantie-aanspraak werd gezien als zijnde van dwingend civielrechtelijke aard. Bij de wet van 14 juli 1966 is het recht op vakantie met behoud van loon een feit geworden en de regeling ervan is toegevoegd aan de bestaande artikelen betreffende de arbeidsovereenkomst in de artikelen 1638bb t/m 1638mm van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 381 en 414 van het Wetboek van Koophandel; het Wetboek van Koophandel voor zover de Scheepvaart betreffende.

De wet geeft hier een minimum-regeling zoals in het algemeen de wetgever niet onnodig regelend optreedt op het gebied van de arbeidswetgeving en de sociale verzekeringswetten en zoveel mogelijk een regeling aan de belanghebbende partijen in het georganiseerde bedrijfsleven overlaat. De wettelijke regeling luidt als volgt:

Artikel 1638bb

De werkgever is verplicht aan de arbeider over elk jaar, dat de dienstbetrekking heeft geduurd, vakantie te verlenen gedurende ten minste tweemaal het bedongen aantal arbeidsdagen per week. Ten aanzien van jeugdige arbeiders - waaronder in dit en de volgende artikelen van deze afdeling verstaan worden arbeiders die op 1 mei van het kalenderjaar de leeftijd van achttien jaar nog niet bereikt hebben -

bedraagt de duur van de vakantie ten minste driemaal het bedongen aantal arbeidsdagen per week.

Artikel 1638 cc

Heeft op enig tijdstip de dienstbetrekking nog geen jaar of nog niet wederom een jaar geduurd, dan heeft de arbeider ten minste aanspraak op vakantie in verhouding tot het verstreken deel van het jaar. Bij collectieve arbeidsovereenkomst of bij regeling door of namens een bevoegd publiekrechtelijk orgaan kan ten aanzien van arbeiders, wier dienstbetrekking eindigt nadat deze ten minste een maand heeft geduurd, van het eerste lid worden afgeweken in diër voege, dat de aanspraak op vakantie wordt berekend over tijdvakken van een maand.

Artikel 1638dd

De arbeider heeft geen aanspraak op vakantie over de tijd, gedurende welke hij wegens het niet verrichten van de bedongen arbeid geen aanspraak op in geld vastgesteld loon heeft.

Evenwel behoudt de arbeider zijn aanspraak op vakantie over het tijdvak, gedurende hetwelk hij geen recht op loon heeft:

- a. omdat hij de bedongen arbeid niet verricht wegens ziekte of ongeval, tenzij de ziekte of het ongeval door zijn opzet is veroorzaakt;
- b. omdat hij, anders dan voor zijn eerste oefening en zonder het oogmerk om de krijgsdienst of andere overheidsdienst bij wijze van beroep te verrichten, een verplichting naleeft, hem opgelegd door de wet, of voortvloeiende uit een verbintenis, door hem jegens de Overheid aangegaan ten aanzien van 's Lands verdediging of ter bescherming van de openbare orde;
- c. omdat hij verlof als bedoeld in artikel 1638jj geniet;
- d. omdat hij, met toestemming van

de werkgever, deelneemt aan een bijeenkomst welke wordt georganiseerd door een vakvereniging waarvan hij lid is;
e. omdat hij onvrijwillig werkloos is.

Bovendien behoudt de vrouwelijke arbeider haar aanspraak op vakantie over het tijdvak gedurende hetwelk zij de bedongen arbeid niet verricht wegens zwangerschap of bevalling. Voorts behoudt de jeugdige arbeider zijn aanspraak op vakantie over de tijd welke hij besteedt aan het volgen van onderricht waartoe hij krachtens de wet door de werkgever in de gelegenheid moet worden gesteld. De in het tweede en derde lid bedoelde aanspraak wordt verkregen over een tijdvak van ten hoogste een

jaar; zij vervalt indien de dienstbetrekking door de arbeider wordt beëindigd.

Artikel 1638ee

Als vakantie gelden niet dagen of gedeelten van dagen, gedurende welke de arbeider wegens zeer bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 1638c, derde en vierde lid of wegens redenen als bedoeld in artikel 1638dd, tweede, derde en vierde lid, verhinderd is de bedongen arbeid te verrichten. Doet de verhindering zich tijdens een vastgestelde vakantie voor, dan geldt het bepaalde in de eerste zin slechts, wanneer die verhindering voor de aanvang van de vakantie aan de werkgever is medegedeeld.

Artikel 1638ff

De werkgever is verplicht de arbeider, wiens aanspraak op vakantie of op verlof als bedoeld in artikel 1638jj daartoe toereikend is, desverlangd jaarlijks op zodanige wijze vakantie of verlof te verlenen, dat de arbeider gedurende een week en de jeugdige arbeider gedurende twee opeenvolgende weken of gedurende tweemaal een week geen arbeid behoeft te verrichten.

De werkgever is verplicht de overige vakantiedagen of verlofdagen te verlenen, naar gelang de aanspraak van de arbeider op een zodanige dag toereikend is.

Artikel 1638gg

De werkgever stelt de tijdstippen van aanvang en einde van de vakantie vast na overleg met de arbeider, voor zover in het overleg of in de vaststelling niet is voorzien bij schriftelijke overeenkomst of reglement, dan wel bij of krachtens collectieve arbeidsovereenkomst, regeling door of namens een bevoegd publiekrechtelijk orgaan of de wet. Dit overleg en deze vaststelling vinden, tenzij bijzondere omstandigheden dit verhinderen, zo tijdig plaats, dat de arbeider gelegenheid heeft tot het treffen van voorbereidingen voor de besteding van de vakantie.

De werkgever doet de in het eerste lid van artikel 1638ff bedoelde tijdvakken zoveel mogelijk aanvangen tussen 30 april en 1 oktober. De werkgever kan, indien daartoe gewichtige redenen aanwezig zijn, na overleg met de arbeider, het door hem vastgestelde tijdvak van de vakantie wijzigen. De schade, welke de arbeider tengevolge van de wijziging van het tijdvak lijdt, wordt door de werkgever vergoed.

Artikel 1638hh

De arbeider behoudt gedurende het genot van de hem toekomende vakantie aanspraak op loon. Bij collectieve arbeidsovereenkomst of bij regeling door of namens een bevoegd publiekrechtelijk orgaan kan van het bepaalde in het eerste lid worden afgeweken, mits daarbij tevens voorzieningen zijn getroffen, door welke de arbeider schadeloos wordt gesteld voor derving van loon wegens vakantie. Deze schadeloosstelling wordt als loon beschouwd.

Artikel 1638ii

De arbeider heeft wegens hem bij het einde van de dienstbetrekking toekomende vakantie aanspraak op een uitkering in geld tot een bedrag van het loon over een tijdvak gelijk aan die vakantie, tenzij voor hem een voorziening geldt als bedoeld in artikel 1638hh, tweede lid.

De werkgever is verplicht bij het einde van de dienstbetrekking aan de arbeider een verklaring uit te reiken waaruit blijkt van de duur van de vakantie en van het verlot zonder behoud van loon welke aan de arbeider op dat tijdstip nog toekomen.

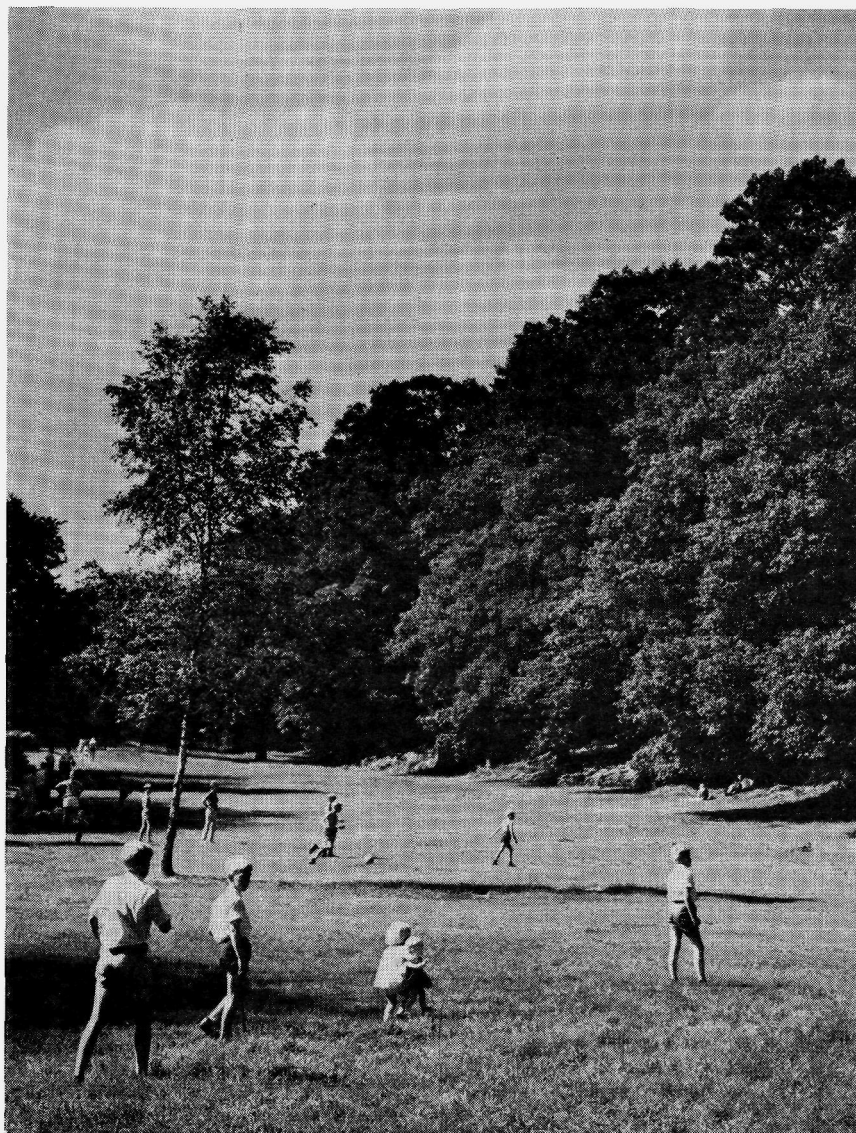
Artikel 1638jj

De arbeider heeft aanspraak op verlof zonder behoud van loon gedurende de tijd, waarover de in artikel 1638ii bedoelde uitkering is berekend of op welke de schadeloosstelling, welke daarvoor bij toepassing van artikel 1638hh, tweede lid, in de plaats treedt, betrekking heeft.

De artikelen 1638ee en 1638gg zijn op het verlof van overeenkomstige toepassing.

Artikel 1638kk

Schadevergoeding ter vervanging van niet of niet op de juiste wijze verleende vakantie is niet toegelaten, zolang de dienstbetrekking duurt.

Artikel 1638ll

Ieder vorderingsrecht tot toekenning van vakantie of van verlof zonder behoud van loon, als bedoeld in artikel 1638jj, verjaart na verloop van twee jaren na het tijdstip, waarop de aanspraak is ontstaan. Een verjaringstermijn van zes maanden geldt ten aanzien van vorderingen ter zake van:

- a. schade, ontstaan ten gevolge van het niet verlenen van vastgestelde vakantie of van vastgesteld verlof te rekenen van het tijdstip waarop die vakantie of dit verlof had moeten ingaan;
- b. schade, ontstaan ten gevolge van het wijzigen van een vastgestelde

vakantie of van een vastgesteld verlof, te rekenen van het tijdstip waarop de wijziging de arbeider bekend is geworden;

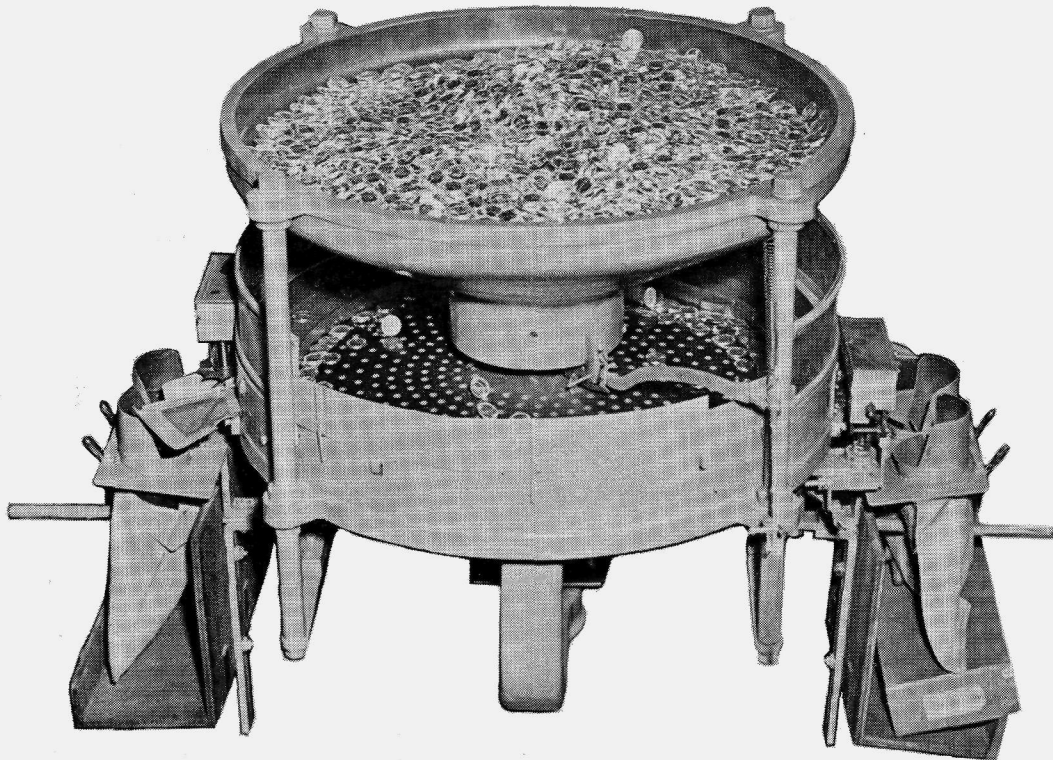
c. de uitkering bedoeld in artikel 1638ii, te rekenen van het tijdstip van het einde van de dienstbetrekking.

Artikel 2013 is op de in dit artikel geregelde verjaringen van toepassing.

Artikel 1638mm

Elk beding, waarbij van de artikelen 1638bb-1638jj en 1638ll ten nadele van de arbeider afgeweken wordt, is nietig, tenzij en voor zover zodanige afwijking bij die artikelen is toegelaten.

De financiële ontwikkeling van TNO in 1967

Evenals mijn voorganger dit deed, wil ik graag éénmaal per jaar een korte beschouwing geven over de financiën van TNO in het afgelopen jaar.

TNO wil in dit verband zeggen het geheel van TNO, zoals dat opgebouwd is uit vele beheers-eenheden, samengebracht in een vijftal rechtspersoonlijkheid bezittende organisaties, die in een samenwerkingsverband opgenomen zijn onder het Dagelijks bestuur en het Bestuur van de Centrale Organisatie TNO.

Om de taken te vervullen en de gestelde doeleinden te bereiken heeft TNO in eerste aanleg mensen nodig die moeten kunnen werken in een daarvoor geschikte huisvesting en die daarbij veelal gebruik maken van apparatuur, instrumenten enz. Hoewel de mensen vanzelfsprekend het belangrijkste zijn, moge ik in deze financiële beschouwing beginnen met de materie, n.l. gebouwen en apparatuur en wel in dit verband, de waarde daarvan.

Aan de problemen die zich bij de waardering van deze activa voordoen, ga ik op deze plaats voorbij. Ik ga dus uit van de cijfers van de boekhouding, die van deze activa bepaald geen te grote voorstelling geven. Volgens de balans per 31 december 1967 bedroeg de waarde van deze activa ongeveer f 236 miljoen.

Gebouwen (met vaste inrichting)	f 146 miljoen
Apparatuur en instrumenten	f 49 miljoen
Bouwwerken in uitvoering (met vaste inrichting)	f 41 miljoen
	<u>f 236 miljoen</u>

In deze tijd van grote getallen voor grote openbare werken, die miljarden vergen zoals de Deltawerken of honderden miljoenen (bij voorbeeld de Metro Rotterdam) zal dit cijfer op het eerste gezicht niet veel indruk maken. Het is daarom misschien wel goed dit soort cijfers wat in de 'particuliere' sfeer te brengen en

dan te constateren, dat het bedrag van gebouwen en inrichting (zowel gereed als in aanbouw) voldoende is om alle gehuwde medewerkers van TNO (± 2.400) een eengezinshuis te geven, waarbij er dan nog genoeg overblijft om de overige medewerkers een aardig flatje te geven zij het dan, dat alleen de allerjongsten nog niet aan de beurt komen.

Het bedrag van apparatuur, zou het mogelijk maken al die huizen en flajes keurig in te richten. Zouden wij al deze woninggelegenheden bij elkaar bouwen en normaal bezetten, dan zou daarmee alleen al een flink forensendorp van 11.000 à 12.000 inwoners - TNO-ers en hun gezinsleden - ontstaan. Hiermede ben ik gekomen op hen die het researchpotentieel van TNO bepalen, de medewerkers, n.l. 4.095 personen verdeeld over enkele categorieën als hieronder aangegeven. De overeenkomstige aantallen van het vorig jaar (1966 zijn ter vergelijking er bij gegeven.

I. Administratie

	Aantallen per 30 juni	
	1966	1967
1. Boekhouding en financiën, inclusief kas, magazijn, kostprijs administratie,	146	149
2. Overig administratief personeel (waaronder inkopers, documentarissen, archief, correspondentie en bibliotheekpersoneel	696	639
II. Laboratoria en technische hulpassistenten		
3. Academici en daarmee gelijkgestelden	721	759
4. Overig personeel (technisch-analisten, laboranten etc.)	2532	2548
	<u>4095</u>	<u>4095</u>

boekhoudkundige betekenis hebben, waardoor ook de relatief grote stijging is veroorzaakt.

Vergelijkt men het totale middelen-cijfer over 1967 met het hierboven al genoemde lastencijfer dan blijkt, dat de financiën van TNO in haar totaliteit bezien, evenals vorig jaar ongeveer in evenwicht zijn geweest.

Met deze op zich zelf geruststellende constatering zou kunnen worden besloten, ware het niet dat nog melding dient te worden gemaakt van het belangrijke rijkssubsidie dat boven het exploitatiesubsidie wordt toegekend voor het doen van investeringen in nieuw gebouwen en wat daartoe behoort.

Dit Rijkssubsidie bestaat door de begrotingstechnische verwerking bij het Rijk uit twee delen, doch wij vermelden hier eenvoudigheidshalve direct de som ervan, n.l. f 26,6 mln. over 1966 en f 26,2 mln. over 1967.

Deze bedragen worden voor met name genoemde objecten beschikbaar gesteld en geheel daarvoor besteed. TNO investeert echter in gebouwen en apparatuur c.a. méér dan deze bedragen.

De afschrijvingen, die ten laste van de exploitatie worden gebracht en dus deel uitmaken van de hiervoor genoemde totale lasten van f 110 mln. voor 1966 en f 123 mln. voor 1967, vormen op zich zelf geen werkelijke uitgaven. Dit geld komt beschikbaar voor het doen van investeringen in apparatuur. Een goed beleid dient er zelfs op gericht te zijn met deze vrijkomende middelen apparatuur e.d. aan te schaffen. De totale investeringen van TNO zijn dus zoals hiervoor al geschreven hoger dan de investeringssubsidies van het Rijk en belopen voor 1966 f 37,8 en voor 1967 f 37,9 miljoen.

De totale bezetting is per saldo (althans op de peildatum) gelijk gebleven, doch de verdeling over de onderscheidene categorieën is iets veranderd.

De personele lasten over de twee genoemde jaren bedragen:

	1966	1967
	(in mln. gulden)	
Salarissen	50,504	56,455
Sociale lasten	17,415	20,539
	67,919	76,994

Bij een gelijk gebleven totale bezetting zijn de personele lasten met 13% gestegen. Het gemiddeld salaris per man bedroeg in 1966 f 12.333,-, de daarbij te stellen sociale lasten f 4.255,-; in 1967 waren deze cijfers resp. f 13.784,- en f 5.015,-.

De stijging die deze cijfers vertonen is opmerkelijk en men is in de eerste aanleg geneigd zich af te vragen: Hoe zat dit ook weer? Ik moge eenvoudigheidshalve zonder verder commentaar herinneren aan de 7% loonronde per 1 januari 1967, de 1½% per 1 juli en de nacalculatie van 1,7%.

De personele lasten maken ongeveer 2/3 uit van de totale exploitatielasten bij TNO. De overige lasten, zoals

materiële lasten (grondstoffen, energie, glaswerk en kleine apparatuur, reis- en verblijfkosten, enz.), voorts afschrijvingen en aan andere instellingen verstrekte subsidies leiden met de personele lasten tot een totaal van bijna f 123 miljoen in 1967 tegen ongeveer f 110 miljoen in 1966.

Hierboven is tot nu toe alleen maar gesproken over het uitgeven van geld. Men behoeft echter niet bijzonder ingewijd te zijn in de kennis der financiën om te weten, dat men gewoonlijk alvorens te kunnen uitgeven eerst moet hebben ontvangen. Op de volgende wijze verkreeg TNO de middelen voor de exploitatie, waarbij wederom de jaren 1966 en 1967 naast elkaar worden gesteld:

	1966	1967
Rijkssubsidie voor de exploitatie	72,9	79,5
Bijdragen van derden	8,5	9,0
Externe opdrachten	23,5	27,3
Overige baten	5,9	8,0
	<u>110,8</u>	<u>123,8</u>

In de post overige baten zijn enkele elementen begrepen, die slechts een

Uit de jaarvergadering van de Centrale Personeelsraad

Op vrijdag 15 maart 1968 riep de Centrale Personeelsraad TNO voor de eerste maal sinds zijn bestaan een Algemene Vergadering bijeen. Deze bijeenkomst vond plaats in de kantine van het Complex Zuidpolder te Delft. Uitgenodigd waren alle zojuist afgetreden en verkozen afgevaardigden en plaatsvervangende afgevaardigden naar vijf personeelsraden van de bijzondere Organisaties. Zo konden van iedere kern al naar gelang de verkiezingstoedracht twee tot vier afgevaardigden deze vergadering bijwonen.

In totaal waren er ongeveer 60 aanwezigen, indien men de leden van de Centrale Personeelsraad, die achter de groene tafel plaats hadden genomen, meetelt. Deze goede opkomst getuigt van een flinke belangstelling voor het personeels-overleg bij diegenen, die zijn uitgekozen om daaraan actief mee te werken. Van deze belangstelling gaven ook de levendige discussies blijk, die over de verschillende ter tafel gebrachte onderwerpen ontstonden.

Met het bijeenroepen in deze vergadering voldeed de Centrale Personeelsraad aan de in het concept-reglement omschreven plicht om ten minste eenmaal per jaar een algemene vergadering te houden. Belangrijker dan het voldoen aan deze verplichting was echter voor de Centrale Personeelsraad de mogelijkheid om op deze wijze in groter verband en meer rechtstreeks van gedachten te wisselen over allerlei reeds aan de orde zijnde en wellicht nog komende zaken.

Het eerste discussiepunt van de agenda was het aan alle personeelsleden van de Organisatie TNO verstrekte jaarverslag 1967 van de Centrale Personeelsraad.

Eén van de afgevaardigden merkte naar aanleiding daarvan op dat er zo weinig zaken in vermeld zijn, die in de verslagperiode werden afgehandeld, duidelijke resultaten van overleg dus. In dit verband moet echter gewezen worden op het stuk, handelende over de 'Communicatie en Informatie', dat toch wel degelijk

een concreet overlegproduct is, om nog maar te zwijgen over de officiële installatie en daarmee de erkenning van het overlegorgaan in zijn huidige vorm. Ook de mogelijkheid, die werd geschapen om deze installatie op alle instituten te beluisteren, ontstond uit een plan van de Centrale Personeelsraad. Deze installatie geschiedde halverwege 1967 en indien men bedenkt dat voor overleg over belangrijke zaken een grondige voorbereiding noodzakelijk is en dat de afhandeling niet in een middag kan geschieden, zal men moeten toegeven, dat het regelen van de voor het overleg zo belangrijke communicatie en informatie al heel wat is voor een dergelijke korte periode. Daarbij komt, dat er in diezelfde tijd al wel aandacht werd besteed aan allerlei andere zaken, die helaas in 1967 nog niet definitief konden worden afgerond. Een aantal daarvan is inmiddels wel gereed gekomen; de resultaten van het overleg daarover zijn gepubliceerd in TNO-Kontakt van maart en mei 1968.

In de laatste publikatie in TNO-Kontakt gaat het om beperkte vraagpunten, waarover men redelijk vlug tot een resultaat kan komen, omdat zij juist vanwege hun beperktheid goed zijn te overzien. Veel gecompliceerder zijn zaken als de 'arbeidsgeschillenregeling', het complex van 'arbeidsvoorwaarden', de 'pensioenregeling' en dergelijke. De leden van het personeelsoverlegorgaan zullen veel tijd nodig hebben om zich op deze terreinen te oriënteren en hun standpunt te bepalen. Als gevolg daarvan kan men niet verwachten dat deze stukken op korte termijn afgehandeld kunnen worden.

Hoewel de Centrale Personeelsraad bij de behandeling van deze 'grote zaken' zelf het voortouw zal moeten nemen, moet stellig niet worden

verwacht, dat die dan ook maar direct zelf alle moeilijkheden oplost. Daarvoor is de hulp van alle trappen van het overleg dringend gewenst, van alle kernen en van de raden. Wel is reeds sinds geruime tijd bij de leden van de Centrale Personeelsraad duidelijk dat er in de naaste toekomst zeer veel werk te verzetten zal zijn binnen deze raad, zo veel, dat de verschillende leden al wat meer specialistische taken en onderwerpen verdeeld hebben. Het was een gelukkige omstandigheid dat bij deze verdeling ook de meeste plaatsvervangende leden van de raad konden worden betrokken, anders zouden de taken per hoofd zeker te zwaar zijn uitgevallen. Voor alle afgevaardigden moet het werk in het overlegorgaan immers een nevenfunctie en zeker niet de hoofdfunctie worden.

Het is om deze redenen dat de Centrale Personeelsraad bij de behandeling van het volgende agendapunt een voorstel in discussie

bracht, om de afvaardiging naar deze raad en de werkwijze ervan enigszins te wijzigen. Mede dank zij de vele waardevolle suggesties die tijdens de vergadering naar aanleiding van dit agendapunt van verschillende kanten kwamen, is er thans een wat nader uitgewerkt voorstel dat voorziet in een Centrale Personeelsraad bestaande uit 10 gelijkwaardige leden. De Personeelsraden van de Bijzondere Organisaties zouden daartoe ieder jaar één lid voor een periode van twee jaar moeten afvaardigen. Met een dergelijk alternerend systeem zou men tevens de continuïteit in de raad voldoende kunnen waarborgen. Deze uitgebreidere afvaardiging maakt het mogelijk, dat voor de behandeling van gecompliceerde vraagstukken, zoals arbeidsvoorwaarden, arbeidsgeschillenregeling, salarisbeleid, pensioenregeling en dergelijke één of enkele leden per vraagstuk worden aangewezen. Zij zouden voorts kunnen worden bijgestaan door

ad hoc commissies, bestaande uit door de personeelsraden voor te dragen specialisten. De laatsten behoeven daarbij geen zitting te hebben in het overlegorgaan. Zij moeten uiteraard bereid zijn zich degelijk in het onderwerp te verdiepen.

Een probleem bij deze wijze van afvaardiging naar de Centrale Personeelsraad is de grote kans dat de mandaten in de kern, de raad en de Centrale Personeelsraad voor een afgevaardigde niet synchroon lopen en dat daardoor de zittingsperiode van twee jaar in de Centrale Personeelsraad gevaar loopt. Voor deze moeilijkheid zijn verschillende oplossingen aan te geven, die alle hun voor en tegen hebben. Uitgebreide studie over dit detail is nog nodig en vindt dan ook momenteel plaats.

Een belangrijk punt dat tijdens de rondvraag werd aangevoerd is stellig de voorlichting over het werk van het personeelsoverlegorgaan als geheel en van de Centrale Personeelsraad in het bijzonder.

Wel worden de raden en de kernen steeds op de hoogte gehouden van de werkzaamheden van de Centrale Personeelsraad. Dit geschiedt door de toezending van de verslagen van alle vergaderingen, zowel de interne, als die met het Dagelijks Bestuur van de Centrale Organisatie.

Het blijkt moeilijk te zijn om de aan de orde gestelde problemen levend te houden bij het personeel zelf. Het is naar aanleiding daarvan dat de Centrale Personeelsraad zich voorgenomen heeft wat frequenter in TNO-Kontakt over zijn werk te publiceren. Dit artikel mag een eerste poging daartoe zijn. Daarnaast blijft voor ieder de mogelijkheid open om bij de secretaris van zijn of haar kern de verslagen van de vergaderingen van de Centrale Personeelsraad in te zien.

Overleg dagelijks bestuur van de Centrale Organisatie TNO/ Centrale Personeelsraad

Als vervolg op het overzicht van reeds besproken onderwerpen dat u in het maartnummer aantrof, vindt u onderstaand in het kort een weergave van het besprokene inzake nog enige onderwerpen welke destijds bij de toen bestaande personeelskernen werden ingediend.

1. Reiskostenvergoeding

a. De vraag werd gesteld, welke de redenen zijn dat bij de voorlaatste regeling omtrent buitenlandse reiskostenvergoeding de grenzen zodanig zijn verlegd dat, rekening houdend met de loonsverhogingen, geen verband meer wordt gezien met de voorgaande regeling. Het antwoord hierop luidt, dat tot 1966 de salarisgrenzen steeds zonder meer zijn verhoogd met de percentages van algemene loonronden. De oorspronkelijke regeling was echter gebaseerd op de Rijksregeling; de dagvergoedingen, als ook de klassenindeling waren conform die van het Rijk. In de loop der jaren was echter met het vaststellen der salarisgrenzen geen rekening gehouden met wijzigingen die hierin inmiddels bij het Rijk waren doorgevoerd. Bij

de wijziging der regeling op 1 januari 1967 zijn derhalve, na vergelijking met de op dat tijdstip geldende Rijksregeling, nieuwe salarisgrenzen vastgesteld. b. Voorts werd geïnformeerd welke overwegingen ten grondslag liggen aan de klassenindeling bij het vergoeden van reis- en verblijfkosten. Met de gegeven toelichting, dat een dergelijke indeling inhaerent is aan het maatschappelijk bestel en algemeen geaccepteerd, zowel bij de overheid als in het bedrijfsleven, kon de Centrale Personeelsraad zich verenigen. De vraag werd echter gesteld, of degenen die in de laagste groep zijn ingedeeld niet tekort worden gedaan. Aangezien de indruk bestond dat slechts weinig medewerkers uit deze klasse zelfstandig op reis gaan, werd daarom gepleit voor afschaffing van de laagste groep.

Een ingesteld onderzoek wees uit, dat ongeveer 55% van het aantal buitenlandse dienstreizen in categorie I en 35% in categorie II valt. Ongeveer 10% valt derhalve in de laagste categorie, ondanks het feit dat bij samenreizen met iemand in een hogere groep ook conform deze hogere categorie mag worden gedeclareerd. Bovendien is in de regeling voor verblijfsvergoeding voor buitenlandse dienstreizen de mogelijkheid opengelaten van suppletie in die gevallen, dat kan worden aangetoond dat de beschikbaar gestelde reistoelage onvoldoende was. Gezien het bovenstaande, lijkt het laten vervallen van de derde categorie

voorlopig niet geïndiceerd, te meer daar de Rijksregeling, waarop de tarieven zijn gebaseerd, zelfs vier groepen kent, waarvan bij TNO de laagste niet meer voorkomt. Ook diverse regelingen in het bedrijfsleven kennen een indeling in drie categorieën, min of meer gelijk aan die bij TNO.

2. Vergoeding aan EHBO-ers

Met ingang van het cursusjaar 1967-1968 is een nieuwe regeling van kracht geworden voor vergoeding aan diegenen die op aanwijzing van hun directeur *verplicht* zijn een EHBO-diploma te hebben. Deze regeling geldt ook voor leden van BZB-ploegen en van een eventuele Bedrijfsbrandweer.

De vergoeding volgens deze regeling bedraagt:

- a. f 5,- *bruto* per oefen- of lesuur buiten de normale werktijd;
- b. f 60,- *netto* per jaar als gratificatie aan:

1. leden van BZB-ploegen die de oefeningen en lessen trouw hebben bijgewoond;

2. EHBO-ers, mits zij een *geldig* diploma hebben.

Het verschil met de vorige regeling ligt in de vergoeding per oefen- of lesuur, die indertijd f 2,50 per uur *netto* bedroeg; de werkgever nam de daarvoor verschuldigde loonbelasting voor zijn rekening. De vergoeding is nu verhoogd tot f 5,- per oefen- of lesuur, waaruit de loonbelasting door de werknemer kan en moet worden gedragen.

In de gratificaties, die in het verleden kleine verschillen vertoonden, is bij de huidige regeling uniformiteit gebracht: ieder die aan de voor-

zijn met het oog op vergaderingen e.d. in verband met verwarming, servering en sluiting, enz.

4. Informatie personeel

Aan dit punt wordt momenteel ruime aandacht geschonken, zowel in het kader van de herziening van de arbeidsvoorwaarden als bij de samenstelling van een losbladig instructieboek, waarin op systematische wijze in circulaire-vorm voorschriften, regelingen, etc. zullen worden gebundeld. Dit zal binnenkort verschijnen en de naam dragen van 'Handboek TNO'. Een of meer exemplaren van dit Handboek met de voor de werknemers persoonlijk van belang zijnde regelingen, zullen op de instituten ter inzage liggen. Voorts wordt gewerkt aan het op korte termijn tot stand komen van een introductieboekje voor nieuw aangenomen personeel.

5. Toekenning van buitengewoon verlof

Besproken werd of richtlijnen kunnen worden opgesteld voor de toekenning van buitengewoon verlof in geval van ziekte thuis of andere dringende redenen als gevolg van huiselijke- of familie-omstandigheden. Dit lijkt niet wel mogelijk, aangezien situatie en omstandigheden in de

gezinnen zó verschillend zijn, dat in het ene geval wel, in het andere niet de noodzaak van buitengewoon verlof bestaat. Juist met het oog hierop is de bevoegdheid om buitengewoon verlof te verlenen, gelegd bij de directeur, die van geval tot geval een beslissing kan nemen.

Wel wordt er uitdrukkelijk op gewezen, dat de gevallen, genoemd in artikel 15, lid 2, van de Arbeidsvoorwaarden, bedoeld zijn als *voorbeelden*. Uiteraard zijn er meer omstandigheden waarvoor verlof kan worden gegeven, o.a. zoals hierboven voor ziekte in het huisgezin is uiteengezet. Deze zijn echter moeilijk alle onder één noemer te brengen. Niettemin zal aan de probemen rond de toekenning van buitengewoon verlof bij de herziening der arbeidsvoorwaarden nader aandacht worden besteed.

6. Autokostenvergoeding

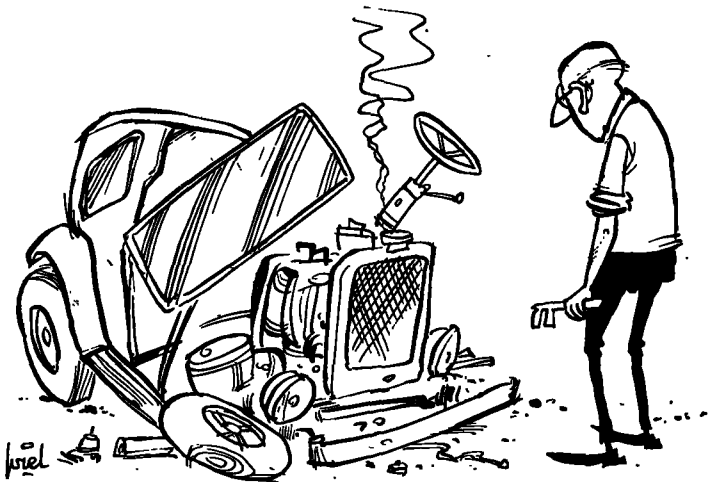
Aan de kwestie van de autokostenvergoeding zitten zeer veel facetten, die ook nog aan verandering onderhevig zijn nu steeds meer mensen tot het aanschaffen van een auto zijn overgegaan. Deze complexe materie wordt thans wederom bestudeerd; dit zal echter nog wel enige tijd vergen.

waarden, genoemd in de regeling voldoet, ontvangt aan het einde van het cursusjaar thans f 60,- netto.

3. Consignatievergoeding

In aansluiting aan hetgeen in het maartnummer reeds is vermeld over vergoeding in verband met waakdiensten, kan nog worden medegedeeld, dat een uniforme regeling voor consignatievergoeding niet mogelijk is.

De omstandigheden waaronder en waarvoor geconsigneerd zijn van kracht is, zijn namelijk volkomen verschillend, bij voorbeeld al dan niet gekoppeld aan het bewonen van een dienstwoning, al dan niet 'ronde lopen', het aanwezig moeten

OP VERKENNING BIJ TNO

Elk jaar opnieuw is met vele andere Nederlandse bedrijven en instellingen ook TNO bereid om medewerking te verlenen aan het vakantiecursus-project van de Stichting Contactcentrum Bedrijfsleven-Onderwijs. De paasvakantiecursussen hebben ten doel aan jongens en meisjes van de voorlaatste klassen van Gymnasium, HBS, MMS, HAVO en MHDS een indruk te geven van het bedrijfsleven en de industriële ontwikkeling. Zij kunnen daartoe kiezen uit een aantal bedrijven en instellingen. Logischerwijze doet men dan zoveel mogelijk een keus die overeenkomt met de belangstelling, die men voor een bepaalde richting heeft. Er is geen sprake van een verkapte werving of rekrutering, cursisten en deelnemende bedrijven weten dat de enige doelstelling is, dat jonge mensen zich een beter beeld kunnen vormen van een bepaalde industrie of branche als zij er een meerdaags bezoek hebben mogen brengen, er een dagje hebben kunnen 'meedoen' en leiding en functionarissen hebben horen spreken over hun werkzaamheden.

Dit jaar waren er meer dan honderd mogelijkheden om uit te kiezen. We weten natuurlijk niet hoeveel aanmeldingen andere bedrijven of organisaties ontvingen, maar uit de bij TNO binnengekomen opgaven bleek al gauw, dat onze organisatie een grote mate van belangstelling geniet. Uit de meer dan negentig aanmeldingen werden ten slotte acht jongens en vier meisjes gekozen, waarbij wij opmerken dat wij de niet uitgekozen jongens en meisjes ook graag zouden hebben ontvangen, maar om organisatorische en vermoedelijk ook wel financiële redenen moest het aantal deelnemers beperkt blijven tot 12. (Een groep van 12 vereist reeds de inschakeling van niet minder dan 30 inleiders en mentoren!).

Deel namen:

Annie Derks, Venray (L.) HBS
Bart Verbeek, Valkenburg (Z.H.) HBS
Eddy Jans, Purmerend HBS
Frans Stegers, Heerlen Gym
Huib van Mierlo, Kampen HBS
Ineke Norder, Wildervank Gym

Kees de Jonge, H.I.Ambacht HBS
Mariëtte Pillen, Tilburg HBS
Martien Meyer, Kockengen (U.) HBS
Ria Hooghiemstra, Amsterdam HBS
Stephen van As, Boxtel HBS
Ton Peschier, Sassenheim HBS.
Maandagmorgen 8 april arriveerden zij op het Hoofdkantoor in Den Haag, waar zij kennis met elkaar en met TNO maakten. De heren Idema en Garnier van de Afdeling In- en Externe Betrekkingen TNO stelden het nog wat schuchtere gezelschap op de hoogte van de spelregels en de indeling in zogenaamde 'Werkgroepen'. Tijdens de lunch gaf Prof. Dr. H. W. Julius in een exposé met pakkende voorbeelden aan, hoe moeilijk het is een volkomen afgerond begrip te krijgen van wat TNO in de Nederlandse samenleving betekent. TNO mag uniek voor Europa, misschien zelfs voor de gehele wereld heten.
Er is maar één land, óns land, waar het in georganiseerd verband toe- passen van kennis, door wetenschappelijk onderzoek verkregen zó goed geordend is. De huidige samenleving zit stampvol wetenschap. Meer dan ooit tevoren geniet de wetenschap aandacht, belangstelling en waardering. Jeugdbladen, dagbladen en maandbladen geven ruim plaats aan populair-wetenschappelijke artikelen; science-fiction is een ander bewijs van de belangstelling voor wetenschappelijk werk, zij het ook dat het dan soms neerkomt op een misdadig gebruik van wetenschap liefst nog op een andere planeet dan moeder aarde. Prof. Julius wees op de lange weg, die de wetenschapsbeoefening heeft afgelegd. Een weg die leidde langs Griekse wijsgeren en filosofen, kerkelijke dogma's, eenzame doorzeters (Galileï!), alchemisten naar wetenschapsbeoefenaars, die de resultaten van hun onderzoek reeds konden verkondigen zonder de vrees,

dat zij er het leven bij zouden inschieten.

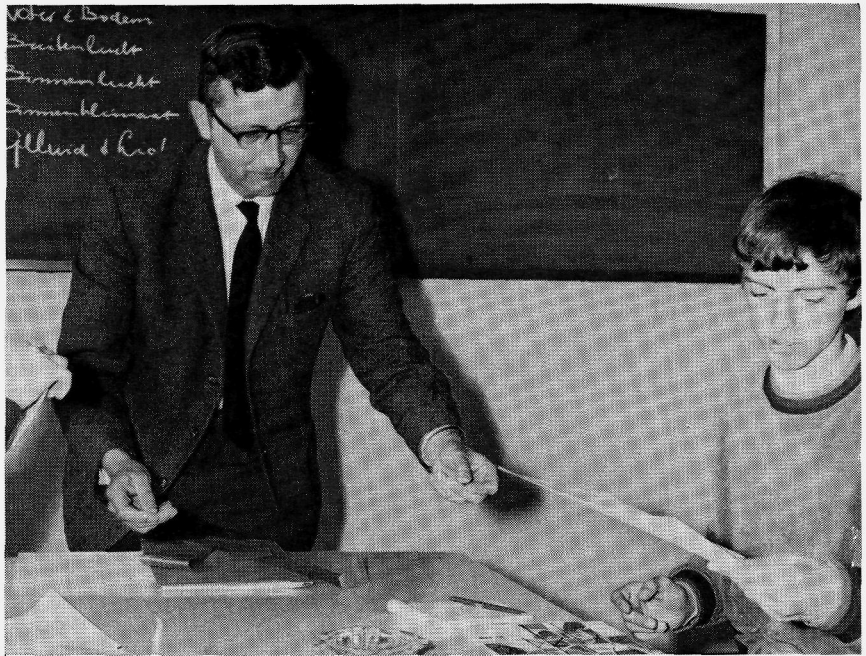
In de middaguren van deze eerste cursusdag werden de meisjes en jongens ontvangen in het complex TNO-instituten Zuidpolder te Delft, waar zij een rondgang maakten en enkele korte inleidingen van de heren W. Idema, Ir. F. W. R. Wijbrans en Ir. J. Leeuwenburg veel verduidelijkten over de wijze van organisatie, over TNO zelf en het onderwerp 'Wat is een octrooi?'

In de avonduren behandelde Ir. Wieringa met de cursisten het onderwerp: 'Plaats en functie van academicus en HTS-er in het speurwerk'.

Wij hebben onze jonge gasten niet iedere dag op de voet gevolgd. Dinsdag 9 april werd er door hen onder leiding van mentoren praktisch gewerkt op het Centraal Laboratorium TNO en het Vezelinstituut TNO, de dag daarop was dit het geval bij het Houtinstituut TNO en het Verfinstituut TNO. De laatste dag, donderdag 11 april was het hele gezelschap - zo op het oog nog even fris en monter als op de eerste dag - verzameld in een werkruimte van het Instituut voor Gezondheidstechniek TNO. De heer M. H. de Groot vertelde over het werkgebied van het instituut en Prof. Dr. J. K. Baars gaf een uiteenzetting over de zuivering van huishoudelijk afvalwater, waarbij Ir. S. Sweeris het biologisch zuurstofverbruik aan de hand van een laboratoriumopstelling demonstreerde. Dr. Ir. A. Pasveer behandelde in het kort de stikstofverbindingen in het afvalwater.

Gewapend met de zo juist gehoorde feiten en gegevens zetten 4 werkgroepjes van elk 3 cursisten zich aan het uitwerken van een probleemstelling, voorgesteld door Ir. J. A. Somers.

's-Avonds, tijdens de laatste discussie-

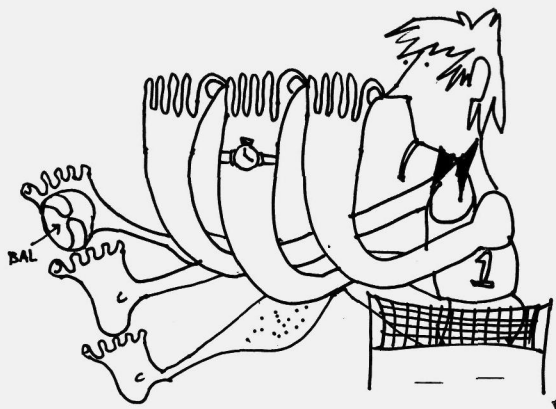

avond, waar Dr. Pasveer de werkverslagen van de cursisten nog eens kritisch met ze doornam, bleek dat hij wel tevreden was met de speurzin van de jonge onderzoekers. Ze hadden het er heel aardig afgebracht. De groep van Eddy Jans, Ton Peschier en Ria Hooghiemstra kreeg de erepalm, want zij waren, rekening houdend met de beknoptheid der verstrekte gegevens, erin geslaagd een oplossing aan de hand te doen, die de praktijkoplossing wel het dichtst benaderde. In de praktijk zou het hun zeker gelukt zijn, ook nog de kleine onvolkomenheden te elimineren.

Vrijdag, 12 april zijn allen na een bezoek aan de Rotterdamse Metro, weer naar huis vertrokken. Om zich

eens heerlijk te ontspannen, meenden wij, want het moest toch wel een inspannende week voor ze zijn geweest. 'Och neen', zei er een, 'zo moet u dat toch niet zien. Wij hebben de vakantiecursus eerder ontspannend dan inspannend gevonden.' En een meisje voegde daar aan toe: 'Op school leren wij de theorie, en dat kan héél wat inspannender wezen. Wij kozen voor research en hebben bij TNO gezien wat men doet of kan doen met de kennis, die je op school opdoet!' Ze waren allen erg blij dat zij hadden kunnen kennismaken met TNO en het werk, dat klonk door in de hoffelijke dankwoorden van Bart Verbeek en Ria Hooghiemstra tot TNO, organisatoren, inleiders en mentoren gericht namens de gehele groep.

TNO VOLLEYBAL-TOERNOOI 1968

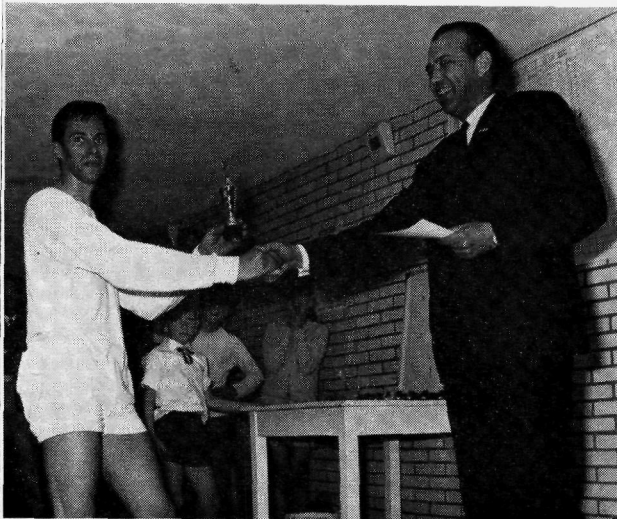
Elf damesteams en achtentwintig herenteams leverden op 27 april strijd in het TNO-Volleybaltoernooi 1968. De vele boeiende wedstrijden bestonden uit twee sets van 10 punten, waarbij de bepaling gold, dat iedere set maximaal 7 minuten mocht duren. Er moesten per slot van zake niet minder dan 134 wedstrijden afgewerkt worden! Was na het verstrijken van de bepaalde zeven minuten de stand 10 niet bereikt, dan bracht de setstand uitkomst. Het was te danken aan de uitstekende wedstrijdleiding, die streng de hand hield aan de tijdlimieten, dat precies in het aantal speeluren dat voor het toernooi berekend was, winnaressen en winnaars de bekens en medailles in ontvangst konden nemen. Van half tien tot vijf uur is er fervent gestreden, er werd geen punt cadeau gegeven en wat dit grote toernooi met niet minder dan 39 teams helemaal aantrekkelijk maakte was, dat op alle velden de stemming prima bleef en de sportiviteit nimmer zoek was. Hiernaast treft u de deelnemende instituten en combinaties aan.

Scheidsrechters, jury en de Sportcommissie TNO komt een speciaal woord van lof toe, want er moet wel

intens beraadslaagd en hard gewerkt zijn om van dit landelijke TNO-evenement zulk een éclatant succes te maken. Terecht betrok de heer Dr. K. van Nes, directeur-beheerder van de Prins Mauritslaboratoria RVO-TNO te Rijswijk, die de prijsuitreiking verrichtte, in het bijzonder de TNO-Volleybaltoernooi-commissie in zijn woorden van dank en waardering. Deze commissie bestond uit de heer A. Leefmans, mej. E. J. Krijgsman, mej. W. Mol en mej. W. E. Pierens. De einduitslagen waren:

Bij de **dames** werd het team van het Centraal Laboratorium TNO, Delft, eerste, na de dames van het CIVO, Zeist, te hebben verslagen, die dus tweede werden. Derde werd het team van de Afdeling Bewerking Waarnemingsuitkomsten, den Haag. Bij de **heren** was het het team van het IBBC, Rijswijk, dat door een overwinning op de Volleybalvereniging TNO met de hoogste eer ging strijken. Derde werd het team van het Centraal Laboratorium TNO, Delft, na een overwinning op het CIVO-team. De traditionele poedeltjes werden toevertrouwd aan de zorgen van het Metaalinstituut TNO en het Houtinstituut TNO.

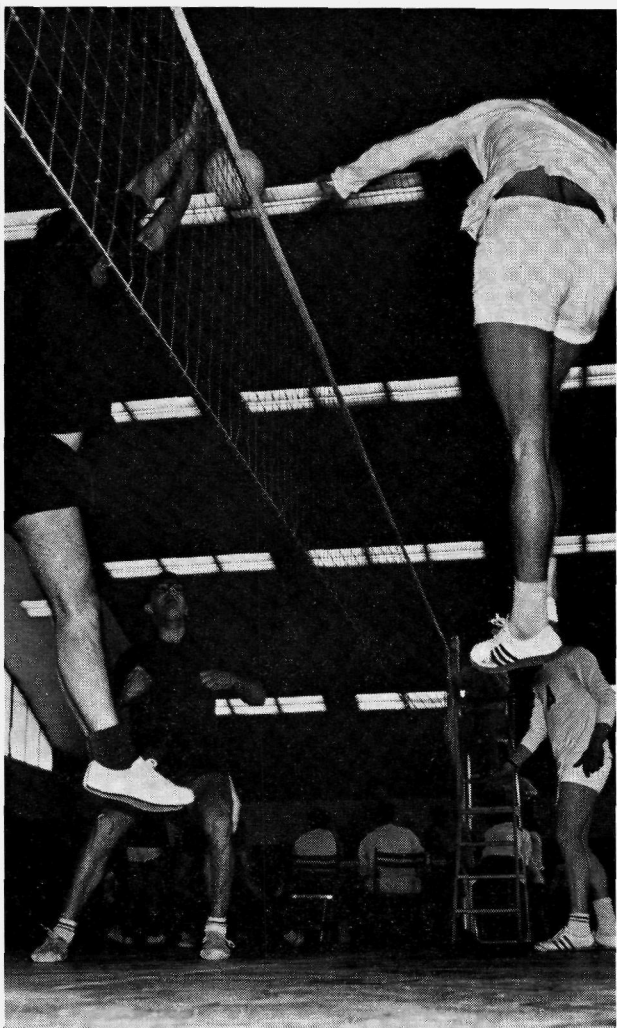
Deelnemende teams

Dames

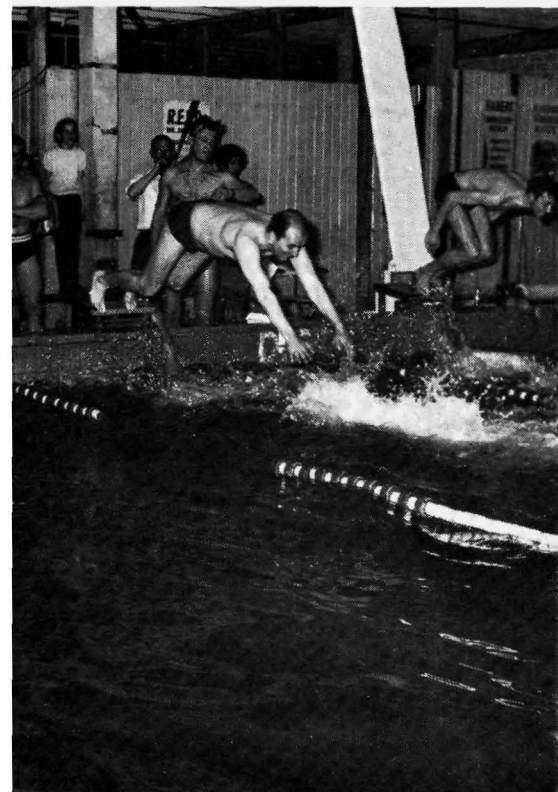
1. Afdeling Bewerking Waarnemingsuitkomsten TNO
 2. Organisch Chemisch Instituut
 3. Centraal Laboratorium (1)
 4. Centraal Laboratorium (2)
 5. Metaalstituut
 6. Verfinstituut
 7. Chemisch Laboratorium RVO-TNO
 8. Centraal Instituut v. Voedingsonderzoek (1)
 9. Centraal Instituut v. Voedingsonderzoek (2)
 10. Nederlandsch Scheepsbouwkundig Proefstation
 11. Volleybalvereniging TNO
-

Heren

1. Centrale Organisatie TNO
2. Afdeling Bewerking Waarnemingsuitkomsten TNO
3. Organisch Chemisch Instituut (1)
4. Organisch Chemisch Instituut (2)
5. Economisch Technische Afd. TNO
Afd. Industrieel Contact TNO
6. Algemene Dienst Zuidpolder
7. Instituut voor Bouwmaterialen en
Bouwconstructies (1)
8. Instituut voor Bouwmaterialen en
Bouwconstructies (2)
9. Centraal Laboratorium
10. Centraal Technisch Instituut
11. Houtinstituut
12. Lederinstituut
13. Metaalstituut
14. Verfinstituut
15. Vezelinstituut
16. Fysisch Laboratorium RVO-TNO (1)
17. Fysisch Laboratorium RVO-TNO (2)
18. Medisch-Biologisch Laboratorium RVO-TNO
19. Chemisch Laboratorium RVO-TNO
20. Chemisch Technisch Laboratorium RVO-TNO
21. Instituut voor Zintuigfysiologie RVO-TNO
22. Medisch-Fysisch Instituut (1)
23. Medisch-Fysisch Instituut (2)
24. Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek
25. Nederlandsch Scheepsbouwkundig Proefstation (1)
26. Nederlandsch Scheepsbouwkundig Proefstation (2)
27. Volleybalvereniging TNO
28. Zuidpolder Combinatie

Zwemwedstrijd

Zaterdagavond, 20 april, Sportfondsenbad, Delft.

Een baaierd van geluid, afkomstig uit honderden kelen van supporters. Een broeikas-warm zwembad, waar Harris Tweed kledij is die je eigenlijk zo snel mogelijk dient te verwisselen voor iets luchtigers. En dat hadden een aantal medewerkers en medewerkers van het Metaalinstituut TNO gedaan. Niet dat ze alle in tweed binnen waren komen wandelen, maar u begrijpt mij best, ze deden méé met de jaarlijkse Bedrijfsstafette van de Delftse Zwemvereniging. De dames hadden zelfs een wisselbeker te verdedigen, want die hadden zij in 1967 veroverd. Zij vertelden mij vooraf al, dat ik maar niet al te veel moest rekenen op een prolongatie van dit gebeuren. Twee van hun beste zwemsters waren dit jaar niet meer beschikbaar en het gaat bij zo'n bedrijfsstafette natuurlijk ook om

onderdelen van seconden. De organisatoren hebben het evenement 'Bedrijfsstafette' attractief weten te houden, door toepassing van een indeling in categorieën.

Men kan zich opgeven als geofende, semi-geofende en ongeofende. De eerste klasse zwemt voor wat ze waard is maar dient zich toch wel in staat te achten die 4 maal 25 meter binnen de minuut af te leggen. De semi-geofenden hebben als limiet 1 minuut rond en de ongeofenden 1 minuut 15 seconden. Zwem je bij de semi-geofenden en gaat het goed, dan moet je rekening houden, wanneer je onder de minuut aantikt, dat je ploeg dan automatisch bij de geofenden terecht komt, waarbij de kans groot is, dat je toch niet in de prijzen valt, want die lui zwemmen natuurlijk toch weer wat sneller. Voor de ongeofenden geldt hetzelfde promotie 'gevaar'.

Schermervereniging TNO

Binnensmonds (of misschien wel hardop: je kon het toch niet door het lawaai horen) lelijke woorden uitend, heeft onze fotograaf getracht het flitsend gebeuren vast te leggen en tegelijkertijd zijn lens te beschermen tegen het overal heen spattend water, waarvan bijgaand het resultaat. Méé deden in de categorie ongeoeffenden de dames Bregten, Van der Kam, Velden en Van Zuilichem. Zij zwommen een tijd van 1 minuut 48 seconden, die goed genoeg was voor de derde plaats. Maar de wisselbeker waren ze kwijt . . .

De heren Drenth, Keuning, Kuitert en Nijpjes zwommen als semi-geoeffenden de vier maal vijftiwintig meter in 59,5 seconden, dus beneden de limiet. Hun tijd was in de geoeffenden-klasse te krap voor een prijs.

Er waren twee ploegen ongeoeffende heren. De ploeg, bestaande uit de heren Boswinkel, Van den Elsen, Ploeger en Van der Torre legde beslag op de derde prijs met de tijd van 1 minuut 16,1 seconden. De tweede ploeg, (heren Dam, Dicke, Kollau en Van Wely zullen het in de toekomst nog wat sneller dienen te doen, aan hun enthousiasme lag het niet, misschien aan de ademhaling, ze hadden hun collega's van het Metaalinstituut zó luidkeels angevuurd . . .

Op het notitieblaadje vol vlekken van het opspattend water lees ik nog een door mij genoteerde vraag: 'Waarom doet alleen het Metaalinstituut van al de Delftse TNO-instituten mee?' Ik heb er geen antwoord op gekregen. Wel een advies, dat ik graag doorgeef. Laten andere TNO-instellingen te Delft zich ook eens inschrijven bij de Delftse Zwemvereniging voor deze bedrijfscompetitie! Het is beslist leuk werk en men zwemt niet 'met het mes in de hand'.

Meer dan ooit te voren staat de schermersport, die terecht een moderne sport genoemd wordt, maar met evenveel recht oer-oud mag worden geheten, in de warme belangstelling van de moderne mens, die zijn lichaam en geest steeds meer in competitie ziet komen met de eisen die onze gemechaniseerde wereld stelt: reactie-snelheid is een dwingende eis in het verkeer, zelfbeheersing kan heden ten dage moeilijker zijn dan enkele tientallen jaren terug, de precisie en verfijning, die het manipuleren met het schermwapen vereist, appelleert aan de precisie en verfijning van de huidige techniek. Wij zullen er verder maar over zwijgen, want als u geen zin in schermen heeft, dan heeft u de lezing van dit stukje toch al gestaakt. Maar voor hen, die nog slechts een beetje weifelen: er is een Schermvereniging TNO, die te bereiken is onder telefoonnummer 01730 - 37000, toestel 2292 van de heer P. J. Erkelens.

FEESTAVOND PV-HOOFDKANTOOR

Op de laatste feestavond van het seizoen, georganiseerd door de personeelsvereniging van het Hoofdkantoor had een hard werkend bestuur er voor gezorgd, dat alle ingrediënten aanwezig waren om er een goed feest mee te bouwen. De kantinezaal was sfeerrijk versierd, een uitstekend combo 'The Joy Makers' (afkomstig van het Chemisch Laboratorium RVO-TNO) bleek onvermoeibaar om de danslustigen aan hun trekken te doen komen en het 'buffet' hield vele drankjes bij de hand.

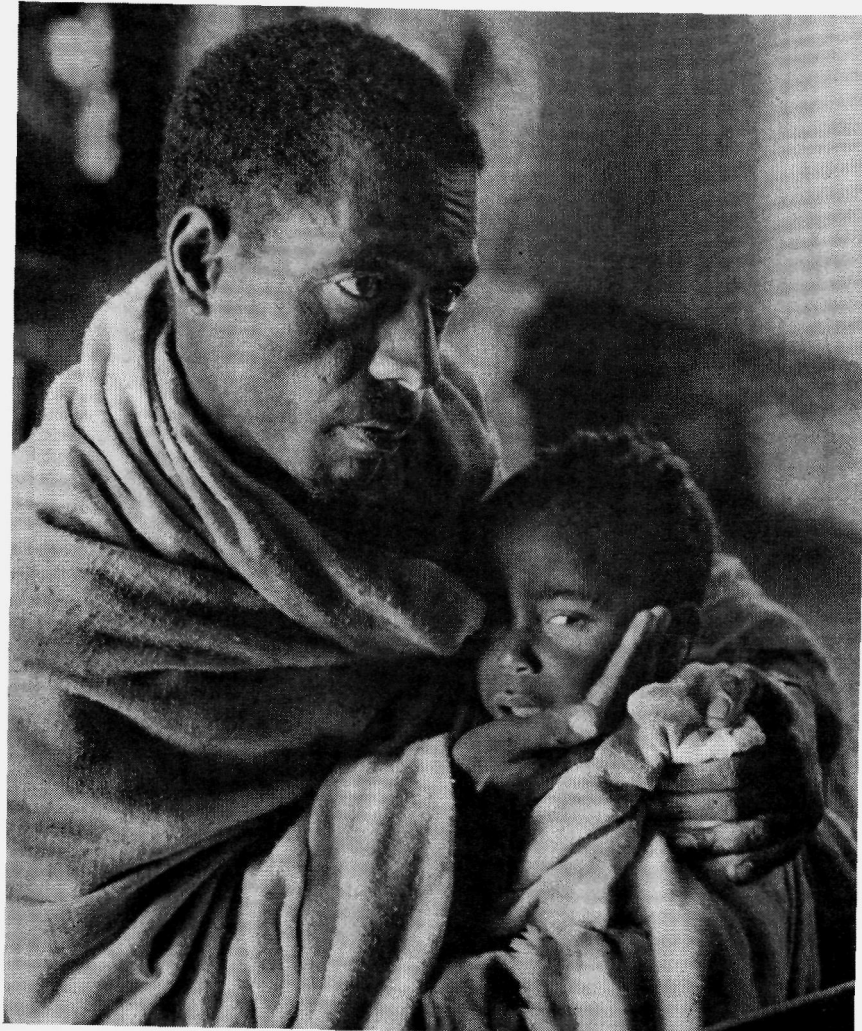
Rond kwart over acht waren 'allen, die altijd komen' dan ook aanwezig. Alhoewel er met zo'n trouwe kern al gauw sprake is van een goede stemming, kan het slechts de bedoeling van de organisatoren zijn, dat zij zo'n bewerkelijk iets als een feestavond organiseren voor alle leden van de personeelsvereniging van het Hoofdkantoor. Nu ja, allemáál komen ze natuurlijk nooit, daar kan en mag geen bestuur op rekenen. Maar zelfs al ben je niet bepaald gecharmeerd van een of meer programmapunten, dan blijven er

toch nog altijd tal van pluspunten over die een personeelsavond tot een genoeglijke maken. Zo ook op deze avond, waar het rad van avontuur snorde, waar de gesprekken allengs luider werden en de dans varieerde van engelse wals via foxtrott naar nog opgewekter movementen. Een woord van extra waardering voor de reeds eerder genoemde 'Joy Makers' onder leiding van de heer Van Schie. Ze droegen hun naam niet ten onrechte, tenzij ze deze willen verwisselen voor de 'gangmakers'. Hun muziek was precies wat ze wezen moest, elk wat wils en steeds met een knappe instrument-beheersing. De aanwezige conferencier/balleider - onbekend met het TNO-publiek - was naar veler smaak te eenvoudig in zijn discours, maar ook dat kan een feestende groep TNO-ers best verwerken. Het is óók wel eens aardig, als je eigen grapjes het winnen van die van de vakman. Het onversaagde bestuur piekert nu al weer over methoden om toekomstige feesten zoveel 'lading' te geven, dat iedereen komt.

MEIMAAND 1968

Ieder jaar weer worden zij die stierven in concentratiekampen, vielen voor executie-pelotons, sneuvelden voor het behoud van onze vrijheid zowel hier als in het voormalige Nederlandsch Oost-Indië, herdacht. In het meinummer van vroegere jaargangen van TNO-Kontakt plaatsten wij achtereenvolgens een enthousiaste reisbrief van een analiste werkzaam bij TNO, die in Israël in een kibboets werkte, een korte beschrijving van het monument Joodse Schouwburg te Amsterdam en een reeks oorlogstijdherinneringen, getiteld 'Het lachen niet verleerd'. Ditmaal lag een stukje klaar 'Getekend door Mirjam', maar u zult het niet in dit meinummer aantreffen. Drieëntwintig jaren na het beëindigen van de meest bloedige oorlogsrazernij, die de wereld heeft gekend, in 1968, het jaar dat door de algemene vergadering van de UNO werd bestempeld tot het Jaar van de Rechten van de Mens, het jaar van protestakties, vervolging, moordaanslagen en relletjes geven wij er de voorkeur aan u de tekst van enkele nuchtere artikelen voor te leggen, die zijn aan te treffen in de Verklaring van de Rechten van de Mens. En één foto. Meer niet.

Foto: World Health Organization

Uit de 'Universal Declaration of Human Rights':

Artikel 2. (1) Een ieder heeft aanspraak op alle rechten en vrijheden, in deze Verklaring opgesomd, zonder enig onderscheid van welke aard ook, zoals ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status.

Artikel 7. Allen zijn gelijk voor de wet en hebben zonder onderscheid aanspraak op gelijke bescherming door de wet. Allen hebben aanspraak op gelijke bescherming tegen iedere achterstelling in strijd met deze Verklaring en tegen iedere ophitsing tot een dergelijke achterstelling.

Artikel 26. (1) Een ieder heeft recht op onderwijs; het onderwijs zal kosteloos zijn, althans wat het lageren beginonderwijs betreft. Het lager onderwijs zal verplicht zijn. Ambachtsonderwijs en beroepsopleiding zullen algemeen beschikbaar worden gesteld. Hoger onderwijs zal gelijkelijk openstaan voor een ieder, die daartoe de begaafdheid bezit.

(2) Het onderwijs zal gericht zijn op de volle ontwikkeling van de menselijke persoonlijkheid en op de versterking van de eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Het zal het begrip, de verdraagzaamheid en de vriendschap onder alle naties, rassen of godsdienstige groepen bevorderen en het zal de werkzaamheden van de Verenigde Naties voor de handhaving van de vrede steunen.

(3) Aan de ouders komt in de eerste plaats het recht toe, de soort van opvoeding en onderwijs te kiezen, welke aan hun kinderen zal worden gegeven.

KONINKLIJK ONDERSCHIEDEN

Uit handen van de burgemeester van Utrecht, Jhr. Mr. C. J. A. de Ranitz, ontving op 29 april de directeur van het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek TNO te Zeist een koninklijke onderscheiding: de heer Dr. C. G. J. M. Engel werd op die dag namelijk benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. Ter gelegenheid van haar 59e verjaardag heeft H.M. de Koningin hem deze onderscheiding toegekend op grond van zijn verdiensten voor de gemeenschap.

Wij voegen onze felicitaties gaarne bij die van de personeelsleden van het CIVO, die tijdens een opgewekte bijeenkomst in de kantine hun directeur hartelijk de hand drukten. De onderscheidene, die vergezeld was van zijn echtgenote werd toegesproken door de Voorzitter van de Voedingsorganisatie TNO, Dr. M. van Eekelen. Met het personeel luisterde ook de heer E. J. Meis, secretaris van de Voedingsorganisatie TNO met instemming naar de welgekozen bewoordingen, waarin de heer Van Eekelen de verdiensten van Dr. Engel voor TNO en in het bijzonder voor het CIVO schetste.

Dr. Engel dankte met een geestige speech, waarbij hij toch wel graag tot uiting bracht, dat de eervolle onderscheiding zeker ook een gevolg was van het samenwerken met hen, die hij thans toesprak. Ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. de Koningin werden tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw benoemd: Dr. Ir. H. C. A. van Duuren te Wassenaar, plv. gedelegeerde van het Min. van Verkeer en Waterstaat in het Dagelijks Bestuur van de Nijverheidsorganisatie TNO; Prof. Dr. G. P. Baerends, Paterswolde, lid van het Bestuur van de Centrale Organisatie TNO; Prof. Dr. E. Havinga, Leiden, lid van het bestuur van het Centraal Laboratorium TNO te Delft, tevens lid van de Wetenschappelijke Adviescommissie van het Kunststoffen-Rubberinstituut TNO te Delft; Prof. Dr. Ir. C. W. Kosten, Delft, Voorzitter van de Wetenschappelijke Raad van de Technisch-Physische Dienst TNO-TH en lid van de Raad van Bijstand van het Instituut voor Gezondheidstechniek TNO, Delft. Tot Officier in de Orde van Oranje Nassau werd benoemd de heer J. de Coole, Voorburg, plv. gedelegeerde van de Minister van Landbouw en Visserij bij de Centrale Organisatie TNO.

Oplossing puzzel 135

De emissario was voor mij een etre . . . Veel moeilijkheden leverden de puzzels niet op. Bij het lettergreepraadsel werd de emissario voor een etre uitgemaakt en de kolomkachel stichtte aanvankelijk wat verwarring, maar de diepe gedachte van Goethe werd spoedig naar de oppervlakte gebracht.

Overigens werd met een ingewikkelde Utrechtse kreet (glofikginbalfan) door één van de inzenders in twijfel getrokken of Goethe dit wel gezegd zou hebben. Horass moet toegeven dat we er niet bij waren, toen deze woorden voor het eerst klonken. In ieder geval zal de tongval wel iets anders zijn geweest. En nu schiet ons bovendien te binnen dat we er niet zeker van zijn, dat het van Johann Wolfgang was. Het kan even zo vrolijk wel van een willekeurige Goethe afkomstig zijn. Van, pak weg: Amadeus of Jaap von Goethe; we zijn helaas wel eens wat vergoethachtig. Maar dat neemt niet weg, dat we het een fraaie spreuk vinden, offuutnouglooftofniet!

Dat we allemaal gek op koffie zijn - op z'n tijd - bleek wel uit de vele feilloze oplossingen van de rekenpuzzel. Puzzelaars die anders met een boog om dit soort vraagstukken heenlopen, brachten dit koffieprobleem tot een goed einde.

De gevraagde woorden van het lettergreepraadsel waren:

1. handreiking; 2. overduidelijk; 3. eierbriket; 4. goedendag; 5. engageren; 6. leverpastei; 7. uitmiddelpuntig; 8. krompasser; 9. koploper; 10. intensiteit; 11. gevestigd; 12. kolomkachel; 13. Amstelveen; 14. navenant; 15. emissario; 16. epineus; 17. negenoog; 18. volumineus; 19. eenmanswagen; 20. redekavelen; 21. kasterolie; 22. essentieel; 23. etre.

Het gezegde van ene Goethe luidde:
'Hoe gelukkig kan een verkeerd begrip
ons mensen maken'.

De optelling ziet er in cijfers als volgt uit:

98297
5856
332
104485

De prijswinnaars zijn:

Mej. E. P. Jacobs, 1298 pnt.,
Vlaardingen; hr. A. A. Haagen 1238 pnt.,
Den Haag.

En boven aan de ladder staan nu:

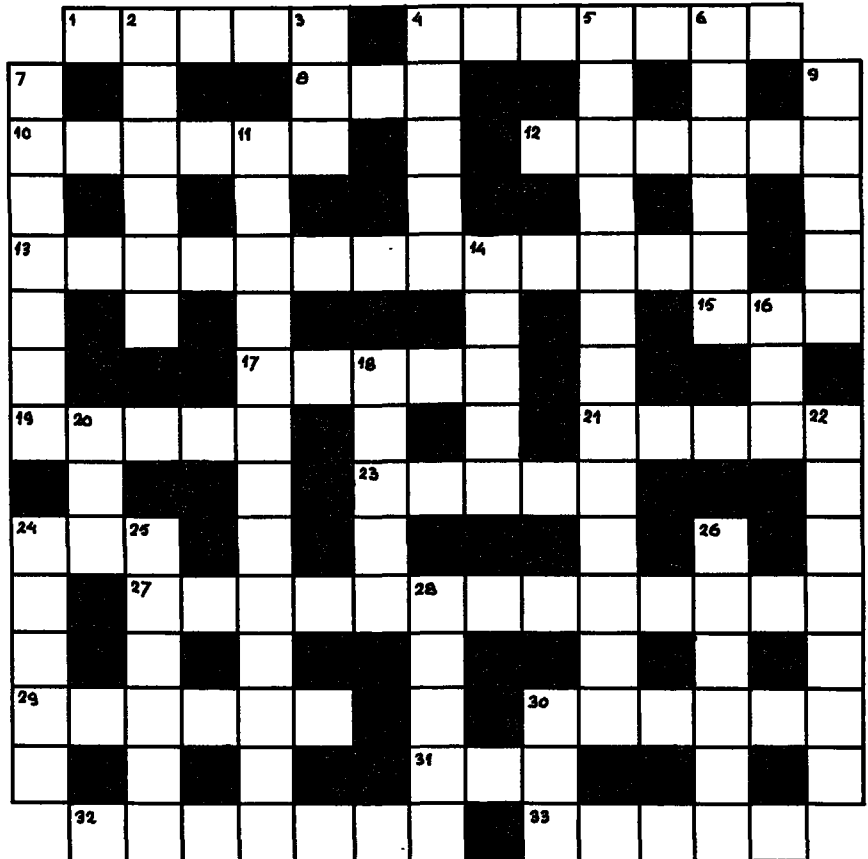
1. mej. E. R. Colenbrander, 1220;
2. mevr. J. Vlag-v. d. Vlist, 1204; 3. hr.
F. J. Emans, 1188; 4. hr. A. v. Kuijk,
1174; 5. hr. L. v. d. Veen, 1154.

Puzzel 137

Kryptogram. Voor de verandering weer eens een kryptogram. Daar valt weinig aan toe te voegen. De prokrypto's laten zich met liefde wekken uit de diepste slaap om tot het oplossen ervan over te gaan, terwijl de antikrypto's alleen al bij het zien ervan, met spoed een uitgebreide valeriaankuur moeten ondergaan. Het gekke is hierbij dat beide partijen niet rusten voor het kryptogram is opgelost. Waarbij Horass hen veel succes toe wenst. Hier volgen de omschrijvingen:

Horizontaal

1. De vogel zat op de markt voor het venster. 4. Het geheel is niet zo zwaar; met Ka kun je er zelfs om lachen.
8. Dat is toch niets voor de lofzang.
10. Ajakkes, salaris . . . ; dat wordt weer sjouwen. 12. Van zekere orde en galant.
13. B. wil nog buiten, maar van een rondje om zal wel niet veel komen.
15. Eveneens in orde voor niets.
17. Landelijke opbrengst. 19. Pan of etui. 21. De kleuter bevatte Duits nooit; wat zelden voor komt. 23. Niet alleen miste de godin haar armen; ook haar neus is beschadigd. 24. Daar is hij gauw bij, verdraaid! 27. De zwaarte van het projectiel moet er bij om alle kanten op te kunnen draaien. 29. Een schaap van goed gehalte is het einde. 30. Als ge aan het eind van het restaurant komt, ziet ge de waarnemer. 31. Schort er iets aan deze dame? 32. Er is verband tussen de bries en dat verkeerde onderricht . . .

33. . . . Hoewel er van deze bries geen geluid over blijft.

Vertikaal

2. Deze bestuurder moet wel een juist gebruik maken van het lidwoord, anders kon hij wel eens nattigheid voelen. 3. 'k Heb niets in me, zei mama.
4. Het takje was in de lagere school al bekend; wel langzaam natuurlijk. 5. De tuin is hier dus volgebouwd met machines. 6. De godin nam het ding verkeerd op, hetgeen haar echter blauw-blauw liet. 7. De bel is in orde van dit monument. 9. Is die oude germaan helemaal vrij? 11. Reden van bestaan, deze plaats. 14. Niet aanwezig en spreken. 16. Stukje van de kroon.
18. Voor de huid heeft ge het huis voor.
20. Dat ligt goed in 't gehoor. 22. Het projectiel wordt te strak weggeschoten. 24. Het bombastische toneelstuk begon spoedig en was voor het grootste deel niet. mis. 25. Een andere uitgang zou

naar zijn voor deze bloem. 26. Een huishoudelijk voorwerp voor haar namelijk. 28. U bent door bitterheid omgeven in deze heester. 30. Hij liet er geen gras over groeien, toen hij er de lucht van kreeg.

Rekenpuzzel. Gebaseerd op het interferentieverschijnsel uit de optica, de volgende optelling:
De letters stellen de 10 verschillende cijfers voor. Op de stippen komt geen 0 en geen cijfers die deel uitmaken van het getal LICHT.

Er is één goede oplossing; welke? Het kryptogram levert 30 punten op en de optelling 20 en als u de vorige keer ook inzond, ontvangt u bovendien de premie van 10 extra punten. Inzenden vóór 20 juni 1968 aan de Puzzelredactie van TNO-Kontakt, Van Heemstrastraat 19, Delft.

Horass groet u zeer.

TNO-Kontakt, Personeelsorgaan van de Nederlandse Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO; Redakteur: J. Borst; Redakteuren Puzzelrubriek J. v. d. Horst en Th. H. Asselman; Redactie-adres: Juliana van Stolberglaan 148, Postbus 297, telefoon 814481 te Den Haag; Kopij dient uiterlijk de 1e van iedere maand in het bezit van de redactie te zijn; Foto's pag. 70, 72, 73, 74 en 75 welwillend afgestaan door de Rijksvoorlichtingsdienst, Den Haag. Druk: Semper Avanti N.V. te Den Haag.